

Sikkerhedsdatablad

i henhold til forordning (EF) nr. 1907/2006

NATURAL BETA-IONONE

Bearbejdningsdato: 28.05.2025

Katalog nr.: 259500

Side 1 af 10

PUNKT 1: Identifikation af stoffet/blandingen og af selskabet/virksomheden

1.1. Produktidentifikator

NATURAL BETA-IONONE

Substansnavn: NATURAL BETA-IONONE
CAS nr.: 14901-07-6
EF nr.: 238-969-9

1.2. Relevante identificerede anvendelser for stoffet eller blandingen samt anvendelser, der frarådes

Anvendelse af stoffet eller blandingen

Udelukkende til aromaer til fødevarer og foder

1.3. Nærmere oplysninger om leverandøren af sikkerhedsdatabladet

Virksomhed: Axxence Aromatic GmbH
Gade: Tackenweide 28
By: D-46446 Emmerich am Rhein
Telefon: + 49 2822 68561 0 Telefax: + 49 2822 68561 39
E-mail: info@axxence.com
Kontaktperson: Safety Team Telefon: + 49 2822 68561 0
E-mail: safety-documentation@axxence.com
Internet: www.axxence.de
Informationsgivende afdeling: Safety Management

1.4. Nødtelefon: +49 2822 68561 99

Andre informationer

National emergency contactr DK: Danish Environmental Protection Agency Haraldsgade 53, 2100 København
Ø +4572544000 or +4582121212 mst@mst.dk https://www.mst.dk

PUNKT 2: Fareidentifikation

2.1. Klassificering af stoffet eller blandingen

Forordning (EF) nr. 1272/2008

Aquatic Chronic 2; H411

Fuld ordlyd af faresætninger: se PUNKT 16.

2.2. Mærkningselementer

Forordning (EF) nr. 1272/2008

Piktogrammer:

Faresætninger

H411 Giftig for vandlevende organismer, med langvarige virkninger.

Sikkerhedssætninger

P273 Undgå udledning til miljøet.
P391 Udslip opsamles.
P501 Indholdet/beholderen bortskaffes i Organisk affald.

2.3. Andre farer

Dette stof er ikke opført som et særligt problematisk stof (SVHC) på kandidatlisten i henhold til REACH, artikel 59.

Dette stof er ikke identificeret som et særligt problematisk stof (SVHC) og er ikke underlagt godkendelse i henhold til REACH, bilag XIV.

Sikkerhedsdatablad

i henhold til forordning (EF) nr. 1907/2006

NATURAL BETA-IONONE

Bearbejdningsdato: 28.05.2025

Katalog nr.: 259500

Side 2 af 10

PUNKT 3: Sammensætning af/oplysning om indholdsstoffer
3.1. Stoffer

Formel: C13 H20 O

Molekylvægt: 192,3 g/mol

Relevante bestanddele

CAS nr.	Kemisk betegnelse			Mængde
	EF nr.	Indeksnr.	REACH nr.	
	Klassificering (Forordning (EF) nr. 1272/2008)			
14901-07-6	NATURAL BETA-IONONE			100 %
	238-969-9			
	Aquatic Chronic 2; H411			

Fuld ordlyd af H- og EUH-sætninger: se punkt 16.

Specifikke koncentrationsgrænser, M-faktorer og ATE-værdier

CAS nr.	EF nr.	Kemisk betegnelse	Mængde
		Specifikke koncentrationsgrænser, M-faktorer og ATE-værdier	
14901-07-6	238-969-9	NATURAL BETA-IONONE	100 %
	inhalativ: LC50 = 538,49 mg/l (dampe); dermal: LD50 = 5331 mg/kg; oral: LD50 = 4590 mg/kg		

PUNKT 4: Førstehjælpsforanstaltninger
4.1. Beskrivelse af førstehjælpsforanstaltninger
Hvis det indåndes

Sørg for frisk luft.

I tilfælde af hudkontakt

Vask grundigt med vand. Alt tilsmudset tøj tages af og vaskes inden genanvendelse.

I tilfælde af øjenkontakt

Skyl straks forsigtigt og grundigt med øjenbad eller vand.

Ved indtagelse

Vær opmærksom på aspirationsfare ved opkast. Skyl straks munden og drik derefter 1 glas vand.

4.2. Vigtigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede

Der foreligger ingen oplysninger.

4.3. Angivelse af om øjeblikkelig lægehjælp og særlig behandling er nødvendig

Symptomatisk behandling.

PUNKT 5: Brandbekæmpelse
5.1. Slukningsmidler
Egnede slukningsmidler

Afstem slukningsmidler efter omgivelserne.

5.2. Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen

Ikke antændelig.

5.3. Anvisninger for brandmandskab

I tilfælde af brand: Benyt selvstændig lukket iltbeholder.

Andre informationer

Opsaml kontamineret slukningsvand særskilt. Det må ikke nå ud i afløb eller vandløb.

PUNKT 6: Forholdsregler over for udslip ved uheld

Sikkerhedsdatablad

i henhold til forordning (EF) nr. 1907/2006

NATURAL BETA-IONONE

Bearbejdningsdato: 28.05.2025

Katalog nr.: 259500

Side 3 af 10

6.1. Personlige sikkerhedsforanstaltninger, personlige værnemidler og nødprocedurer

Generelle oplysninger

Benyt personbeskyttelsesudstyr.

6.2. Miljøbeskyttelsesforanstaltninger

Må ikke kommes i kloak afløb eller vandløb.

6.3. Metoder og udstyr til inddæmning og oprensning

Til rengøring

Bør opsamles med væskebindende materialer (sand, kisel, syre- og universalbinder). Det optagne materiale skal behandles i henhold til afsnittet Bortskaffelse.

Andre oplysninger

Bør opsamles med væskebindende materialer (sand, kisel, syre- og universalbinder). Det optagne materiale skal behandles i henhold til afsnittet Bortskaffelse.

6.4. Henvisning til andre punkter

Sikker håndtering: se punkt 7

Personlige værnemidler: se punkt 8

Destruktion: se punkt 13

PUNKT 7: Håndtering og opbevaring

7.1. Forholdsregler for sikker håndtering

Sikkerhedsinformation

Særlige forholdsregler er ikke påkrævet.

Henvisning til brand- og eksplosionsbeskyttelse

Særlige forholdsregler er ikke påkrævet.

Råd om generel hygiejne

Alt tilsmudset tøj tages af. Før pausen og ved arbejdets ophør bør hænderne vaskes. På arbejdspladsen må der ikke spises, drikkes, ryges eller snuses. Alt tilsmudset tøj tages af. Før pausen og ved arbejdets ophør bør hænderne vaskes. På arbejdspladsen må der ikke spises, drikkes, ryges eller snuses.

7.2. Betingelser for sikker opbevaring, herunder eventuel uforenelighed

Tekniske foranstaltninger/opbevaringsbetingelser

Emballagen skal holdes tæt lukket.

Information om fælleslagring

Særlige forholdsregler er ikke påkrævet.

7.3. Særlige anvendelser

Udelukkende til aromaer til fødevarer og foder

PUNKT 8: Eksponeringskontrol/personlige værnemidler

8.1. Kontrolparametre

Sikkerhedsdatablad

i henhold til forordning (EF) nr. 1907/2006

NATURAL BETA-IONONE

Bearbejdningsdato: 28.05.2025

Katalog nr.: 259500

Side 4 af 10

DNEL/DMEL værdier

CAS-nr.	Stof/materiale			
DNEL type		Eksponeringsvej	Effekt	Værdi
14901-07-6	NATURAL BETA-IONONE			
Medarbejder DNEL, langvarig		inhalativ	systemisk	2,498 mg/m³
Medarbejder DNEL, langvarig		dermal	systemisk	2,191 mg/kg legemsvægt pr. dag
Forbruger DNEL, langvarig		inhalativ	systemisk	0,621 mg/m³
Forbruger DNEL, langvarig		dermal	systemisk	0,54 mg/kg legemsvægt pr. dag
Forbruger DNEL, langvarig		oral	systemisk	4,383 mg/kg legemsvægt pr. dag

PNEC værdier

CAS-nr.	Stof/materiale	
Delmiljø	Værdi	
14901-07-6	NATURAL BETA-IONONE	
Ferskvand	0,001 mg/l	
Ferskvand (periodevis frigivelse)	0,015 mg/l	
Havvand	0 mg/l	
Ferskvandssediment	22,451 mg/l	
Havvandssediment	22,451 mg/l	
Mikroorganismer i spildevandsrensningsanlæg	0,043 mg/l	
Jord	10,466 mg/kg	

8.2. Eksponeringskontrol

Individuelle beskyttelsesforanstaltninger som f.eks. personlige værnemidler

Beskyttelse af øjne/ansigt

Bær øjenbeskyttelse/ansigtsbeskyttelse.

Håndværn

Ved omgang med kemiske arbejdsmidler må der kun benyttes kemikaliebeskyttelseshandsker med CE-mærke og fircifret kontrolnummer. Kemikaliebeskyttelseshandsker skal arbejdspladsspecifikt vælges i udførelse afhængigt af koncentrationen og mængden af farlige stoffer. Det anbefales, at afklare kemikalieresistensen for de ovennævnte beskyttelseshandsker ved særlig brug med handskeproducenten.

Egnet handsketype: NBR (Nitrilkautsjuk)

Hudværn

Brug af beskyttelsesbeklædning.

Åndedrætsværn

I tilfælde af utilstrækkelig ventilation, anvend åndedrætsværn.

PUNKT 9: Fysiske og kemiske egenskaber
9.1. Oplysninger om grundlæggende fysiske og kemiske egenskaber

Tilstandsform: Flydende

Farve:

Smeltepunkt/frysepunkt:

-49 °C

Sikkerhedsdatablad

i henhold til forordning (EF) nr. 1907/2006

NATURAL BETA-IONONE

Bearbejdningsdato: 28.05.2025

Katalog nr.: 259500

Side 5 af 10

Kogepunkt eller begyndelseskogepunkt og kogepunktsinterval:	277 °C
Antændelighed:	ikke bestemt
Laveste Eksplosionsgrænser:	ikke bestemt
Højeste Eksplosionsgrænser:	ikke bestemt
Flammepunkt:	126 °C
Selvantændelsestemperatur:	273 °C
Dekomponeringstemperatur:	ikke bestemt
pH-værdien (ved 24 °C):	5,67
Viskositet/kinematisk: (ved 20 °C)	13,29 mm²/s
Vandopløselighed: (ved 27 °C)	10 g/l
Opløselighed i andre opløsningsmidler	ikke bestemt
Fordelingskoefficient n-oktanol/vand:	3,84
Damptryk:	ikke bestemt
Massefylde (ved 20 °C):	0,94 g/cm³
Relativ dampmassefylde:	ikke bestemt

9.2. Andre oplysninger
Oplysninger vedrørende fysiske fareklasser

Eksplosive egenskaber

Produktet er ikke: Eksplosiv. ikke eksplosiv i overensstemmelse med EU A.14

Oxiderende egenskaber

Produktet er ikke: oxiderende.

Andre sikkerhedskarakteristika

Fordampningshastighed:	ikke bestemt
Opløsningsmiddeldampe:	0%
Indhold af fast stof:	0%
Viskositet/dynamisk: (ved 20 °C)	12,50 mPa·s

PUNKT 10: Stabilitet og reaktivitet
10.1. Reaktivitet

Ved hensigtsmæssig håndtering og lagring optræder der ingen farlige reaktioner.

10.2. Kemisk stabilitet

Produktet er stabilt ved lagring ved normal miljøtemperatur.

10.3. Risiko for farlige reaktioner

Ingen kendte farlige reaktioner.

10.4. Forhold, der skal undgås

ingen

10.5. Materialer, der skal undgås

Der foreligger ingen oplysninger.

10.6. Farlige nedbrydningsprodukter

Der er ikke kendskab til farlige nedbrydningsprodukter.

PUNKT 11: Toksikologiske oplysninger
11.1. Oplysninger om fareklasser som defineret i forordning (EF) nr. 1272/2008

Sikkerhedsdatablad

i henhold til forordning (EF) nr. 1907/2006

NATURAL BETA-IONONE

Bearbejdningsdato: 28.05.2025

Katalog nr.: 259500

Side 6 af 10

Akut toksicitet

Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

CAS-nr.	Kemisk betegnelse					
	Eksponeringsvej	Dosis	Arter	Kilde	Metode	
14901-07-6	NATURAL BETA-IONONE					
	oral	LD50 mg/kg	4590	Rotte	REACH Dossier	
	dermal	LD50 mg/kg	5331	Mus	REACH Dossier	
	indånding (4 h) damp	LC50 mg/l	538,49	Rotte	REACH Dossier	

Irriterende og ætsende virkninger

Hudætsning/-irritation: Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Alvorlig øjenskade/øjenirritation: Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Sensibiliserende virkninger

Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Kræftfremkaldende, mutagene og reproduktionstoksiske virkninger

Kimcellemutagenicitet: Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Carcinogenicitet: Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Reproduktionstoksicitet: Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Enkel STOT-eksponering

Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Gentagne STOT-eksponeringer

Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Aspirationsfare

Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

PUNKT 12: Miljøoplysninger**12.1. Toksicitet**

Giftig for vandlevende organismer, med langvarige virkninger.

CAS-nr.	Kemisk betegnelse					
	Akvatiske toksicitet	Dosis	[h] [d]	Arter	Kilde	Metode
14901-07-6	NATURAL BETA-IONONE					
	Akut fisketoksicitet	LC50 mg/l	2,571	96 h	Oryzias latipes (Risfisk)	REACH Dossier
	Akut algetoksicitet	ErC50 mg/l	3,223	72 h	Pseudokirchneriella subcapitata	REACH Dossier
	Akut crustaceatoksicitet	EC50 mg/l	1,641	48 h	Daphnia magna (stor vandloppe)	REACH Dossier

12.2. Persistens og nedbrydelighed

Produktet er ikke godkendt.

Sikkerhedsdatablad

i henhold til forordning (EF) nr. 1907/2006

NATURAL BETA-IONONE

Bearbejdningsdato: 28.05.2025

Katalog nr.: 259500

Side 7 af 10

CAS-nr.	Kemisk betegnelse			
	Metode	Værdi	d	Kilde
	Vurdering			
14901-07-6	NATURAL BETA-IONONE			
		50%	38	REACH Dossier
	Ikke let biologisk nedbrydeligt (efter OECD-kriterier)			

12.3. Bioakkumuleringspotentiale

Produktet er ikke godkendt.

Fordelingskoefficient n-oktanol/vand

CAS-nr.	Kemisk betegnelse	Log Pow
14901-07-6	NATURAL BETA-IONONE	3,84

BCF

CAS-nr.	Kemisk betegnelse	BCF	Arter	Kilde
14901-07-6	NATURAL BETA-IONONE	159		REACH Dossier

12.4. Mobilitet i jord

Produktet er ikke godkendt.

12.5. Resultater af PBT- og vPvB-vurdering

Dette stof opfylder ikke PBT/vPvB-kriterierne i REACH, bilag XIII.

Produktet er ikke godkendt.

12.6. Hormonforstyrrende egenskaber

Dette stof har ingen endokrine egenskaber overfor organismer udenfor målgruppen.

12.7. Andre negative virkninger

Der foreligger ingen oplysninger.

Andre informationer

Må ikke kommes i kloak afløb eller vandløb. Må ikke trænge ned i undergrunden/jorden.

PUNKT 13: Bortskaffelse

13.1. Metoder til affaldsbehandling

Overvejelser ved bortskaffelse

Må ikke kommes i kloak afløb eller vandløb. Må ikke trænge ned i undergrunden/jorden. Destrueres efter gældende bestemmelser.

Affaldsnummer - overskud

160305 AFFALD IKKE SPECIFICERET ANDETSTEDS I LISTEN; Produktionsserier, som ikke overholder specifikationer og ubenyttede varer; Organisk affald indeholdende farlige stoffer; farligt affald

Affaldsnummer - produktet efter brug

160305 AFFALD IKKE SPECIFICERET ANDETSTEDS I LISTEN; Produktionsserier, som ikke overholder specifikationer og ubenyttede varer; Organisk affald indeholdende farlige stoffer; farligt affald

Affaldsnummer - forurenede emballage

150110 EMBALLAGEAFFALD, ABSORPTIONSMIDLER, AFTØRRINGSKLUDE, FILTERMATERIALER OG BESKYTTELSESDRAGTER, IKKE ANDETSTEDS SPECIFICERET; Emballage (herunder separat indsamlet emballageaffald fra husholdninger); Emballage, som indeholder rester af eller er forurenede med farlige stoffer; farligt affald

Bortskaffelse af forurenede emballage

Ikke forurenede og færdigtømte emballager kan afleveres til en genbrugsvirksomhed. Forurenede emballage bør behandles som produktet.

PUNKT 14: Transportoplysninger

Sikkerhedsdatablad

i henhold til forordning (EF) nr. 1907/2006

NATURAL BETA-IONONE

Bearbejdningsdato: 28.05.2025

Katalog nr.: 259500

Side 8 af 10

Landtransport (ADR/RID)
14.1. UN-nummer eller ID-nummer:

UN 3082

14.2. UN-forsendelsesbetegnelse

MILJØFARLIG VÆSKE, N.O.S.

(UN proper shipping name):
14.3. Transportfareklasse(r):

9

14.4. Emballagegruppe:

III

Faresedler:

9

Klassifikationskode:

M6

Særlige bestemmelser:

274 335 375 601

Flydende kvantitet (LQ):

5 L

Fritstillet mængde:

E1

Befordringskategori:

3

Fare-nr.:

90

Tunnelrestriktionskode:

-

Andre relevante oplysninger (Landtransport)

E1

Indenrigsskibstransport (ADN)
14.1. UN-nummer eller ID-nummer:

UN 3082

14.2. UN-forsendelsesbetegnelse

MILJØFARLIG VÆSKE, N.O.S.

(UN proper shipping name):
14.3. Transportfareklasse(r):

9

14.4. Emballagegruppe:

III

Faresedler:

9

Klassifikationskode:

M6

Særlige bestemmelser:

274 335 375 601

Flydende kvantitet (LQ):

5 L

Fritstillet mængde:

E1

Andre relevante oplysninger (Indenrigsskibstransport)

E1

Skibstransport (IMDG)
14.1. UN-nummer eller ID-nummer:

UN 3082

14.2. UN-forsendelsesbetegnelse

ENVIRONMENTALLY HAZARDOUS SUBSTANCE, LIQUID, N.O.S.

(UN proper shipping name):
14.3. Transportfareklasse(r):

9

14.4. Emballagegruppe:

III

Faresedler:

9

Særlige bestemmelser:

274 335 969

Flydende kvantitet (LQ):

5 L

Fritstillet mængde:

E1

EmS:

F-A, S-F

Fly transport (ICAO-TI/IATA-DGR)
14.1. UN-nummer eller ID-nummer:

UN 3082

Sikkerhedsdatablad

i henhold til forordning (EF) nr. 1907/2006

NATURAL BETA-IONONE

Bearbejdningsdato: 28.05.2025

Katalog nr.: 259500

Side 9 af 10

14.2. UN-forsendelsesbetegnelse

ENVIRONMENTALLY HAZARDOUS SUBSTANCE, LIQUID, N.O.S.

(UN proper shipping name):
14.3. Transportfareklasse(r):

9

14.4. Emballagegruppe:

III

Faresedler:

9

Særlige bestemmelser:

A97 A158 A197 A215

Flydende kvantitet (LQ) Passenger:

30 kg G

Passenger LQ:

Y964

Fritstillet mængde:

E1

IATA-Pakningsinstruktion - Passenger:

964

IATA-Maksimum kvantitet - Passenger:

450 L

IATA-Pakningsinstruktion - Cargo:

964

IATA-Maksimum kvantitet - Cargo:

450 L

14.5. Miljøfarer

MILJØFARLIGT:

Ja

Fareudløser:

NATURAL BETA-IONONE

14.6. Særlige forsigtighedsregler for brugeren

Der foreligger ingen oplysninger.

14.7. Bulktransport til søs i henhold til IMO-instrumenter

ikke relevant

PUNKT 15: Oplysninger om regulering
15.1. Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhed, sundhed og miljø
EU oplysninger om regulering

Anvendelsesrestriktioner (REACH, bilag XVII):

Indskrivning 3

Oplysninger til direktiv 2012/18/EU

E2 Farlig for vandmiljøet

(SEVESO III):

National regulativ information

Beskæftigelsesbegrænsning:

lagttag beskæftigelsesbegrænsninger i henhold til EU-direktiv om beskyttelse af unge på arbejdspladsen (94/33/EF).

Vandfareklasse (D):

2 - skadeligt for vand

MAL:

00-0

15.2. Kemikaliesikkerhedsvurdering

Der er ikke gennemført nogen kemikaliesikkerhedsvurdering af dette stof.

PUNKT 16: Andre oplysninger
Ændringer

Dette dataark indeholder ændringer i forhold til tidligere udgave i afsnit: 1,2,4,6,7,8,9,12,14,15,16.

Sikkerhedsdatablad

i henhold til forordning (EF) nr. 1907/2006

NATURAL BETA-IONONE

Bearbejdningsdato: 28.05.2025

Katalog nr.: 259500

Side 10 af 10

Forkortelser og akronymer

Aquatic Chronic: Kronisk fare for vandmiljøet
 ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route
 (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)
 IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods
 IATA: International Air Transport Association
 GHS: Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals
 EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances
 ELINCS: European List of Notified Chemical Substances
 CAS: Chemical Abstracts Service
 LC50: Lethal concentration, 50%
 LD50: Lethal dose, 50%
 CLP: Classification, labelling and Packaging
 REACH: Registration, Evaluation and Authorization of Chemicals
 GHS: Globally Harmonised System of Classification, Labelling and Packaging of Chemicals
 UN: United Nations
 DNEL: Derived No Effect Level
 DMEL: Derived Minimal Effect Level
 PNEC: Predicted No Effect Concentration
 ATE: Acute toxicity estimate
 LL50: Lethal loading, 50%
 EL50: Effect loading, 50%
 EC50: Effective Concentration 50%
 ErC50: Effective Concentration 50%, growth rate
 NOEC: No Observed Effect Concentration
 BCF: Bio-concentration factor
 PBT: persistent, bioaccumulative, toxic
 vPvB: very persistent, very bioaccumulative
 RID: Regulations concerning the international carriage of dangerous goods by rail
 ADN: European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Inland Waterways
 (Accord européen relatif au transport international des marchandises dangereuses par voies de navigation
 intérieures)
 EmS: Emergency Schedules
 MFAG: Medical First Aid Guide
 ICAO: International Civil Aviation Organization
 MARPOL: International Convention for the Prevention of Marine Pollution from Ships
 IBC: Intermediate Bulk Container
 SVHC: Substance of Very High Concern
 Forkortelser og akronymer se fortegnelsen på <http://abk.esdscom.eu>
 For forkortelser og akronymer se ECHA: Vejledning om oplysningskrav og kemikaliesikkerhedsvurderinger,
 kapitel R.20 (fortegnelse over begreber og forkortelser).

Relevante H- og EUH-sætninger (Nummer og fuld tekst)

H411 Giftig for vandlevende organismer, med langvarige virkninger.

Yderligere information

Oplysningerne er baseret på vores nuværende viden. Dette giver dog ikke nogen sikkerhed for produktets
 egenskaber og fastlægger intet aftalt juridisk forhold. Modtageren af produktet er selv ansvarlig overholdelse af
 gældende love og bestemmelser.